

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΧΡΟΝΙΑ ΙΗ (ΕΞΑΜΗΝΟΣ Α')

Σάββατο Ἀθήνα, 20 Φεβράρη 1921

ΑΡΙΘ. 724 (ΦΥΛ. 8)

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ:

ΡΗΓΗΣ ΓΚΟΛΦΗΣ: Ἀποκριές.
Ν. ΠΑΛΛΗΣ: Αἰπουροσός.
ΨΥΧΑΡΗΣ: «Τα δύο τριαντάφυλλα τοῦ Χάρου»
 (συνέχεια).
ΦΟΥΛΜΕΝ: Κάτιο μεσημέρι...
Ο ΝΟΥΜΑΣ: Φαινόμενα καὶ πράγματα.
ΠΙΚΡΑΓΚΑΦΗΣ: Στὴ γλωσσολογίᾳ... ντροπή.
ΘΡ. ΣΤΑΥΡΟΥ: Χριστὰ κλουριά.

ΡΗΓΗΣ ΓΚΟΛΦΗΣ: Πρόλογος στὰ «Ἀπλά Λόγια».
 ● : Φεμινισμός καὶ ἑκπαίδευση.
ΜΗΝΑΣ Ν. ΤΑΡΣΟΥΛΗ: Θαλασσινό.
Ν. ΒΕΡΓΑΤΗΣ: Ἡ συναυλία ἔργων τοῦ Καλομοίρη.
ΑΠΟ ΒΑΘΜΑΔΑ ΣΕ ΒΑΘΜΑΔΑ: Νεοελληνικὴ φιλολογία.—Ἐνὴ φιλολογία.—Ἐνὴ περιοδικά.
 —Βαρβαροπάζαρο.—Φοιτητικὴ συντροφιά.—
 —Χωρὶς γραμματ. σημό.

— ΑΠΟΚΡΙΕΣ —

Στ' ἄσπρο βελούδο τοῦ ἄγγιχτου κορμιού σου
 μαῦρο μετὰς φόρεσες τοῦ λούσου.
 Σὲ γνώρισα στὴ θέρημ τοῦ χοροῦ σου...
 (Ψυχῇ, σὲ φῶς ἀγάπης τώρα λούσου).

Τρελλὸ ἓνα θάλς τὸ πιάνο τώρα ἄς χύνει,
 φτερά τοῦ νοῦ ὁ χορὸς σὲ πόδια ἄς δίνει,
 ζάλη ἀλαφρῇ, τοὺς δὺς ἄς μᾶς περεχύνει...
 (Ψέμα, σὸν κόμο πὼς ὑπάρχει ὀδύνη).

Ἔλα κλεφτά, παρέκει ἀπὸ τὴ σάλα,
 γιὰ νὰ σοῦ πῶ τὰ λόγια τὰ μεγάλα,
 χουσῇ, τοῦ δυνατοῦ μου πόδου, στάλα...
 (Τῆς Μοίρας διαλεχτός, περνῶ καθάλα).

Στὸ χέρι μου τὴ μέση ἄ σὸνχω ζῶσει,
 μὰ τὴν ὀρη σου ἀθῶος τὴν ἔχω νοιώσει.
 Ἔνα φίλι, ... ἄμαρτία δὲν εἶναι τόση...
 (Κ' ἡ γνωριμιὰ μας, Θέ μου, ἔτσι ἄς τελειώσει).

ΡΗΓΗΣ ΓΚΟΛΦΗΣ

— ΜΠΡΟΥΣΣΟΣ —

Ἡ αἰώνια πολιτικὴ λογοισιθὴ μοῦ εἶχε κατανήσει πολὺ ὀχλήρη, γιὰτὶ ἀδύνατο νὰν τὴν ἀποφύγεις, ἄφου ὁ κόσμος ἄλλο θέμα παρὰ πολιτικά δὲν κατέχει, πατροπαράδοτο χαραχτηριστικὸ, πὸν τὸ σχολιάζει καὶ ὁ Φίνλεης. Ἐἴταν κίβλιας τὸ κιορίστερά της ἐπιχειρήματα ἢ φαντασία καὶ ἢ ψαμιά, ἔπου πρωτοστατοῦσαν κ υ ρ ι ε ς , ἄν με τέτιο ὄνομα μπορεῖς νὰ τιμήσεις μερικὲς ἀσύστολες καὶ ἀσυνειδήτες γλωσσουδέες. Θαρορεῖς ἀφίτες προσητέθε ὁ ἀπόστολος Ἰάκωβος με τὰ λόγια του : «ἡ γλώσσα (ἀδῶν) πῆρ, ὁ κόσμος τῆς ἀδικίας, κλογι.ουμένη ὑπὸ τῆς γενένης, μεσιτὶ τοῦ θανατηφόρου» ἢ ὁ Ἐρμῆς, διὰν ἔλεγε : «κατακαλιὰ, ἀκατάστατον δαιμόνιον, μηδέποτε εἰρηνεῦσον».

Οἱ σνοκοφανίτες κατὰ τοῦ Βενιζέλου καὶ τῶν Βενιζελικῶν ἔδιωναν καὶ ἐπαινοῦσαν, καὶ τὶς ἄκουγες παρὰ τοῦ τὶς ἴδιες, ἀπὸ στόματα ἀφροισμένα. Εἶχαν κάποιτες καὶ κάτι πολὺ κωμικὸ. Μιὰ κιορία με δεδαίωσος πὼς ὁ Βενιζέλος σφετεροισιθηκε πέντε ἑκατομμύρια, καὶ μιὰ ἄλλη μοῦ ἀνάφερε ὡς παραδεγμένο πιά πρᾶμα, πὼς ἐγὼ χάμισα τοῦ Βενιζέλου τὸ ἀρτοκινητό του. Καὶ ἄλλες καὶ ἄλλες ἀνοησίες, ὡς καὶ πὼς ὁ Βενιζέλος ἐμπόδισε νὰ πάρομε τὴν Πόλη. Σὲ ἄλη ἀφτὴ τὴν καταφορὰ ἢ ἱστορία δὲν κάνει παρὰ νὰ δεφτερώνεται, πὸν λένε. Νὰ πὼς περιγράφεται ἀπὸ τὸ Αἰδορίκη ἢ καταφορὰ κατὰ τοῦ Ὀθωνα καὶ τῆς Ἀμαλλίας, πὸν καὶ ὡς ἀνθρώποι καὶ ὡς ἡγεμόνες χρημάτισαν τύπος ἠθικῆς καὶ ὑπογραμμός : «Αἱ διαδοῖς οἱς ἄς ἐπενόουν οἱ ἐπαναστάται διὰ νὰ φέρωσι τὸν λαὸν εἰς ἀγανάκτητον, ἔχουσι τὴν ἐπιτελῶς ταπεινὸν καὶ ρυπαρὸν, ἀνάξιον τοῦ Ἑλλήνος. Ὁ μικρὸς λαὸς ἐντρομος τοὺς ἡμους. Τοῦ ἔλεγον διὰ

» μετὰ τριακόνα ἐτῶν βασιλείαν ἔχει τὸ δικαίωμα
 » ὁ Ὀθων εἰς πᾶν κτήμα τῶν Ἑλλήνων, καὶ ὠφε-
 » λιμέντες τῆς μισθώσεως ὑπὸ τῆς βασιλείας Ἀμα-
 » λίας τοῦ κτήματος Ρουφ παρὰ τὸν Βοτανικὸν Δῆ-
 » τον ἐξ ἔρωτος πρὸς τὴν γεωργίαν, οκοποιήσῃ τῆς
 » ἀνυχοῦς νὰ καταστήσῃ αὐτὸ πρότυπον κλλιεργει-
 » ας, ἐπὶ τὸ εὐρωπαϊκότερον, ἔλεγον : Βλέπειται;
 » ἡροισαν ἤδη νὰ μᾶς παίρουν τὰς γαίας μας. Πε-
 » ρὶ τοῦ Ὀθωνος δὲ, διὲ ἔχει οκοπὸν ἀμετάτρεπτον
 » νὰ ἐπαναφέρῃ τὴν ἀπόλυτον μοναρχίαν καὶ νὰ
 » στείλῃ εἰς τὴν λαμητιμόμον πάντας τοὺς δεράστας
 » τοῦ 1843· διὲ συνεννοημένος με τὰς Μεγάλας Δυ-
 » νάμεις, ἀνέκοψε τὴν πορείαν τοῦ στρατοῦ πρὸς
 » τὴν Θεσσαλίαν, καὶ διὲ ἔγινε τὸ ἔγγραφον τῆς πω-
 » λήσεως τῆς Μακεδονίας πρὸς τοὺς Ἀυστριακοὺς.
 » Διὰ δὲ τὴν ἑλληνικωτάτην Βασίλισσαν Ἀμαλίαν,
 » ἔλεγον προσέτι διὲ εἶχεν ὀρκισθῆ νὰ κάμῃ λουτρον
 » εἰς τὸ αἶμα τῶν Ἑλλήνων, καὶ τόσα ἄλλα. Αἱ θά-
 » νασοὶ αὐτὰι διαδόσεις κατεπίνοντο ὡς τὸ γλυκέ-
 » τερον ποτόν, καὶ ἡ ἀπαισία Μοῖρα διέτρεχε τὰς ὀ-
 » δοὺς τῆς Ἑλλάδος με τὴν ἀδυσώπητον φαλίδα
 » τῆς». (Σελίδες ἑνὲς τῆς ἱστορίας τοῦ Βασιλέως
 » Ὀθωνος, σελ. 228). Με τέτια κατακαλιὰ :

Ἐν μιᾷ νυκτὶ καὶ μόνη,
 ἀντιτάσεως μὴ ὀσης,
 ἔθρονασαν τυραννοκτόνοι
 τοὺς φανὸς τῆς πρωτενοῦσης,
 καὶ ὡς τὸν Ἐρέξην οἱ ἀρχαῖοι,
 ὑπὸ τὸν Θεμιστοκλέα,
 ἐξεδίωξαν οἱ κιο
 τὴν ἄδῶτα βασιλέα,

ὅπως ποιῆσε ὁ Οἰκονομίδης, μέλος τοῦ Ἑλεγκτικοῦ ἐπὶ Ὀθωνα, ἔξοχος ἄνθρωπος, ποῦ κατέθηκε ἀπὸ τὸ Τριεστὶ νὰ δουλέψει γιὰ τὴν πατρίδα καὶ ποῦ πάφθηκε μετὰ τὴ μεταπολίτευση, ὡς Ὀθωνιστῆς. Τύραννο τότες τὸν εἶπαν τὸν Ὀθωνα, καὶ τὸν τραγουδίσαν μάλιστα, μαζὶ καὶ ἐγὼ ὡς παιδί, μὲ τέτια ἐξαρχοπουλικά σὲ ἦχο ἀνάλογο.

Ἔως πότε ἡ ξένη ἀκριδα,
ἔως πότε κουφὸς Βαβαρός,
νὰ πληγώνει τὴ δόλια πατρίδα ;
Ἐγεσθεῖτε, ἀδέρφια, καιρὸς !

Καὶ οὖν ἐγέσθησαν τὰ ἀδέρφια καὶ ἔδιωξαν τὸν τύραννο, λίγους μῆνες κατόπι, οἱ ἀπατεῶνες τους πιάσθησαν θανάσιμα μεταξὺ τους καὶ γιόμισαν κουφάρια τὴν πλατεῖα τῆς Ὀμόνοιας, λίγο μάλιστα καὶ νὰ κουρσέψουν τὴν Τράπεζα, ἂν δὲν πρόφτανε ὁ Γεώργης Στάβρου νὰ φέρει φρουροὺς τῆς ἕνα ἀγῆμα ναφιοσλίτες Ἀγγλους.

Μὰ πρὶν τὸν Ὀθωνα εἶχε — καὶ θανάτωσε — ἕναν ἄλλον τύραννο τὸ ἔθνος, τὸν Καποδίστρια. Νὰ πῶς ὁ Ν. Δραγοῦμης, ποῦ χρημάτισε γραμματέας του, τὸν περιγράφει στὶς Ἀναμνήσεις του (σελ. 73), βιβλίο πολυτιμοῦτο, ποῦ διάβασα στὸ Κουράσιο κει ποῦ ἀξίζει τὸν κόπο νὰ ταξιθεσῶ ὡς ἐκεῖ γιὰ νὰν τὸ διαβάσω. «Ἀνεμένομεν ἀγωνιῶντες τὸν Κυβερνήτην, ὡς τὸν μόνον σωτήρα (ἀπὸ τοὺς Γριβαίους καὶ τοὺς Φωτιομάρες). Ἐκεῖνος δέ, ἀναλαβὼν πάσας τὰς ἐξουσίας μετὰ θάσρους, τοσοῦτην ἀνέπτυξε δραστηριότητα, ὥστε ἐντὸς ἡμερῶν εἴκοσι, μέχοι τῆς δεκάτης Φεβρουαρίου, συνέτασσε τὸ «Ἰαυελλήνιον», ἐκάνονισε τὰ τῆς ναυτιλίας ὡς ὑπὲρ πᾶν ἄλλο κατεπεύγοντα διὰ τὴν κορυφωθεῖσαν πεπρατεῖαν, ἰδρύσαστο χρηματιστικὴν Τράπεζαν, διήρρεσεν εἰς χλιαρχίας τὸν στρατόν, διώρισεν ἐπιτροπὴν ἀρχιερέων πρὸς ρύθμισιν τῶν τῆς ἐκκλησίας, ἐξέδοτο νομοματικὴν διαταγήν, καὶ χάριν τῶν πενήτων, οἰκοδομίας ἐπικρατοῦσας, προσερόησε καὶ περὶ φυτείας γεομήλων, τότε πρῶτον καλλιεργηθέντων ἐν Ἀνατολίῃ, Ἐμερίμα δὲ μόνος περὶ πάντων, κοπιῶν ὄλον σχεδὸν νυχθήμερον καὶ ἐλάχιστα ἀναπαύομενος». Καὶ (σελ. 26) «ῥηθῆναι ἀμσθί, καὶ τὰ ὀλίγα αὐτοῦ κήματα ἐν Κερκωρα εἶδμεν εἰς ὑποθήκην ἵνα ἀγοράσῃ ἐν Μελίτῃ δύο φορτία οἴτου πρὸς διατροφήν τῶν πεινῶντων. Ἀποστρέφομαι, ἀπήνησεν εἰς τὴν ἐν Ἀργεῖ Συνέλευσιν, νὰ προμηθεύω εἰς ἐμαντὸν τὰς ἀναπαύσεις τοῦ βίου, ἐν ᾧ εὐρισκόμεθα ἐν μέσῳ ἐρειπίων, περαιοισιχομένων ὑπὸ ἀνθρώπων θεσθυσιμένων εἰς τὴν ἐσχάτην ἀμχανίαν». Ὅμως, καθὼς λέει ὁ νάβαρχος Γραβιέρου (Δραγοῦμη Ἀναμνήσεις σελ. 87) «κατὰ τοῦ ἐξόχου τοῦτου ἀνδρὸς ἀντίεσθησαν ἀδυσωπλήτως ὁ φθόνος καὶ τὸ μῖσος τῶν ἀριστοκρατικῶν τῆς Ἑλλάδος», ποῦ λίγο κατόπι, καταγγέλοντας «ἀπώλειαν ἐλευθεριῶν», σήκωσαν τέτια κατακραβγή, «ὥστε ἐνόμιζες διὸ Μούμιος ἀνέσκαπτε τὴν Κόρινθον». Καὶ τί δὲν τοῦ κατηγόρησαν τότες ! Κερκωραῖο τύραννο τὸν κήρυξαν παντοῦ (σελ. κ'), ὡς καὶ φωτισθέστη (σελ. 46), τὸν πραγματικὸν ἄντρα, ποῦ θεμέλιωσε τὴ δημοτικὴ παιδεία. Καὶ (σελ. 242) «ἐν γένει σδδὲν παρημέλησαν, ὅτε μωστικὰς ἐταιρίας, ὅτε ἀπολαστικὸν τύπον, ὅτε μανικὰς ἐπιπέσεις τοῦ παραδείγματος

» τοῦ Ἀριστογείτονος καὶ τοῦ Ἀρμοδίου, ὅπως διαρραγῆ ἡ μόλις συμπαιγία τάξις». Καὶ τέλος «Ἰοσοῦτον ἀπειυφλώθησαν ὑπὸ τοῦ πάθους, ὥστε καὶ μετὰ Τουρκαλιανῶν νὰ συμμαχησῶσι δὲν ἐδίστασαν, καὶ εἰσβαλοῦτες εἰς τὴν Μελοπονησον νὰ λεηλατήσῶσι μετ' αὐτῶν, χάριν τῆς ὑψηκοῖας, (εἶχε καὶ τότες ἕνα εἶδος μαλλιαροῦς καὶ αἰθεύς) τῆς ἐλευθερίας καὶ τοῦ Συντάγματος, τὸ Ἀργος καὶ τὴν περιεὶ χώραν». Καὶ σὰ δολοφονήθηκε ὁ Καποδίστριας, εἶπαν τὰ σημερινά, πῶς (σελ. 243), «μισοελεύθερον καὶ τυραννικὴν οὔσαν, τὴν Κυβερνήτην ἀνέτρεψεν αὐτὸ τὸ ἔθνος». Καὶ ἄκουγες μὰ βουή, (σελ. 251), «Ἐπεσε τὸ τέρας τῆς Ἰουρανίας ! ἔπεσεν ὁ τύραννος ! Ἐπεσε ὄμμα τῆς ἀκραιότητος φιλοπατρίας νέων Ἀρμοδίων καὶ Ἀριστογείτων, νέων Βροῦτιν καὶ Κασοίων καὶ Τσερέπηδων ! Ἐπεσε, ὅπως πάλι λέει ὁ Γραβιέρου (σελ. 258) «ὁ ἐνάρετος καὶ ἐμπειρος ἀνὴρ, ὑπὲρ οὗ ἔπρεπε νὰ πενήσῃ ὀλόκληρος ἡ Ἑλλάς». Καὶ σὰν ἀπαλλάχθηκε τὸ ἔθνος ἀπὸ τὸν ἐφιάλη του, χάρισε (σελ. 279) ἕνα «Κυκεῶνα παθῶν, ἐρίδων, ἐκδικήσεων, ἀνόμων διοικήσεων, ἀνομοιτέρων συνελεύσεων, ξενικῶν ἐπεμβάσεων, προσβολῶν κατὰ τῆς ἐθνικῆς ἀντιπροσωπείας, ἐξευτελισμοῦ δημοσίων καὶ ἰδιωτικῶν χαρακτήρων, διαρραγῆς τῶν κοινῶν. Ἀμορφος σωρὸς καὶ σιγερὰ ἀναρχία».

Πῶς ἀλήθεια ξαναδεφτερόνεται καὶ μάλιστα ξανατριώνεται ἡ ἱστορία ! Τύραννος ὁ Καποδίστριας, τυραννότερος ὁ Ὀθων, ἀνδρῶν δ' ἀπάτιαν τυραννοτατος Βενιζέλος ! Ἄν προσθέσεις καὶ τὸν Τρικυπῆ, εἶχε μάλιστα ὡς τώρα τέσσερεις τυράννους τὸ ἔθνος μέσα σὲ ἕναν αἰῶνα. Ἡ ἀλήθεια εἶναι πῶς στὰ χαρίσματά ποῦ μᾶς προέκισε ἡ Πανδώρα μᾶς πρόσθεσε καὶ ἕνα μικρὸ ψεγάδι, εἴμασε ἀτομικιστάδες καὶ ἐγώπιστοι. Μὴ μᾶς πειράξεις στὰ ἀτομικά μας, γιὰ τὴν τότες γαῖα μυχθῆτω πωρὶ. Ἀφτὸ τὸ ψεγάδι προξενεῖ, ὥστε, ὅποιος ποτὲς μᾶς ἔκαμε, ἢ θέλησε νὰ μᾶς κάμει καλὸ, στὸ τέλος νὰ βρεῖ τὸ μελᾶ του. Ἀφτὸ καὶ σὲ πολλὰς κροίσιμες ἐθνικῆς σιγμῆς προξένησε καταστροφὴ.

(Συνέχεια)

ΑΛΕΞ. ΠΑΛΛΗΣ

ΞΕΝΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

— La Vie des Lettres (Γενάρης 1921). — Νικολὰ Μπωντινὲν : 1914 - 1919 ποιήματα. — Οδύλλιαμ Σπέτ : Σκέψεις καὶ παράδοξα. — Ἄρν Ζουτριάν : Ποιήματα. — Πιέρ Μπιρό : Ὁ ἄνθρωπος κομμένος σὲ κομμάτια. — Ταίλοφ : Γιὰ μιὰ γυναῖκα μὲ μπλέ κλπ. κλπ.

— La Revue Critique (10 τοῦ Φλεβάρη.) — Ἀντρέ Τερβ : Ἡ διδασχὴ τῆς κ. ντὲ Νοάιγ. — Πιέρ Λαφύ : Σκηρὲς καὶ πρόσωπα τῆς Ρωσοικῆς ἐπαναστάσεως. — Ἀρνὸ Μπινοῦ : Ἡ δραματικὴ πῆλη. — Πῶλ Λεκλέρ : Ποιήματα, κλπ.

— Der Neve Merkur (Μηνιαῖκο περιοδικὸ στὸ Μόναχο — Φλεβάρη 1921). — Ράμπ Ράμπ : Ὁ ἀγγλικὸς τύπος κατὰ τὸν πόλεμο κ' ὕστερα ἀπ' αὐτόν. — Ροβέρτου Μύλλερ : Παλαίστρα. — Δέο Μπαθία : Τὸ θέατρο στὴ Σοβιετικὴ Ρωσοία. — Ἰουλιου Γκαρφ : Βᾶν Γκόν στὸ St. Remy — Ροβέρτου Μπίνιγ : Σὲ μιὰ ποῦ κομμάτια.